

P o s u d e k   š k o l i t e l e

na disertační práci zpracovanou na KTF UK

Disertant: JCLic. Mgr. Miloš Szabo

Název práce: Dopady různosti obřadu v manželských kauzách na církevním soudu

Rok předložení: 2014

Disertant se východním manželským právem vědecky zabývá už od svého licenciátu na Fakultě práva, kanonického práva a správy Katolické univerzity Jana Pavla II. v Lublinu. U pražského Metropolitního církevního soudu působí jako obhájce manželského svazku a jsou mu (mimo jiné) svěřovány všechny manželské záležitosti s východním prvkem. Svou práci rozdělil do tří částí:

V rozsáhlé první kapitole (*Různost obřadů*) autor neopomenul tak potřebné vysvětlení nepřehledné a často vzájemně penetrující terminologie v označování těchto církví, bez něž by byl vzhled do dané problematiky obtížný, ne-li zcela nemožný. Následuje podrobný, a přitom přehledný nástin vzniku a následného velmi složitého vývoje (až do současnosti) všech východních církví. Autor přitom vědomě opouští tradiční způsob jejich klasifikace podle pěti tzv. velkých rituálních okruhů ve prospěch vlastního instruktivního členění podle kritéria unie, resp. přerušení communia.

Je-li první kapitola práce možno *cum grano salis* z jednoho úhlu pohledu označit jako obecnou propedeutiku pro soudce zabývajícího se východními manželskými kauzami (resp. smíšenými kauzami s východním prvkem), pak druhá kapitola (*Manželská teologie, spiritualita a právo křesťanského Východu*) představuje to co by se dalo označit za propedeutiku speciální. Analyzuje věroučné, duchovní a disciplinární pozadí, na němž se odvíjel a odvíjí vývoj východního kanonického manželského práva.

Konečně třetí kapitola (*Práce s intereklesiálním manželstvím na církevním soudu*) představuje vlastní jádro práce. Konečně kolizní momenty tohoto práva v tzv. interrituálních (podle autora přesněji intereklesiálních) manželstvích vysvětluje s přihlédnutím k činnosti církevních soudů (tedy v současnosti – stále ještě – k rozhodování v nulitních procesech). Po nezbytných teologických prolegomenech, naznačujících duchovní východiska právní úpravy uzavírání manželství ve východních církvích, a po nástinu vývoje této úpravy samé autor provádí úskalími, která mohou při soudním posuzování platnosti manželství před senátem vyvstat, což ve zpětné vazbě dává orientaci pro to, jak taková intereklesiální manželství uzavírat, aby byla platná – přirozeně ne jen podle práva západního a podle obecného práva východního, reprezentovaného CCEO, nýbrž také *secundum jus proprium* té které východní církve *sui juris*. Otázka platnosti manželství, viděna prismatem práva nekatolických východních církví (uznávání platnosti manželství uzavřeného před duchovním jiné východní církve než jsou snoubenci), nabývá pak zásadního významu pro rozhodování církevního soudu v případě, že jeden z manželů hodlá konvertovat ke katolické církvi.

Tuto i další otázky s obdivuhodnou akribií předkládá a analyzuje autorova disertační práce. A právě v tom spatřuji její **vědecké novum**.

Práce obsahuje vedle vlastní stati úvod, závěr, výkaz zkratk, výkaz bibliografie, anglické resumé a tři přílohy: 1. Nejvyšší jurisdikce jednotlivých východních církví, 2. Papežské a koncilní dokument, 3. Nejvyšší představitelé východních církví (obrazová příloha). Práce je opatřena podrobným poznámkovým aparátem a má celkem 261 číslovaných stran (kromě české a anglické anotace a abstractu).

Na celé práci, která budí respekt svou kvalitou při značném svém rozsahu, neshledávám z věcného ani formálního hlediska zásadně nic, co by bylo možno jí vytknout. Prozrazuje jak autorův suverénní vhled do značně komplikované problematiky východních církví, ať uniatských, ať nesjednocených, a jeho vynikající orientaci jak v pramenech, tak i v literatuře k danému tématu, tak konečně jeho cit pro pedagogiku. Nelze pominout ani vysokou jazykovou úroveň práce. Disertant v ní bezpochyby prokázal schopnost zcela samostatné vědecké práce na nejvyšší úrovni. Je od něj zdvořilé, že mi počátkem práce jako školiteli děkuje za její vedení, ovšem pravdě odpovídá, že mé „vedení“ se v daném případě omezovalo jen na některé připomínky spíše technického a formálního charakteru, které se netýkaly merita práce.

Vědecké výsledky předložené disertační práce komplexností svého zpracování dalece přesahují praktický cíl, který si disertant v úvodu skromně vytknul, a sice být – vedle svého vědeckého přínosu – také „praktickou pomůckou všem, kteří se s touto otázkou budou potýkat na úrovni pastorační, tedy dříve, než se konkrétní manželství tohoto typu stane meritem zkoumání soudu“. Autor velmi přesně uvádí, že „spravedlivé posuzování interekleziálního manželství nebo dokonce manželství čistě východního předpokládá mnohem víc, než znalost kodexů, popř. sbírek práva jednotlivých východních pravoslavných církví“ (s. 150); a je to právě předkládaná disertační práce, která chce a může této spravedlnosti významným způsobem napomoci.

S ohledem na vše, co bylo výše uvedeno, bych velmi uvítal, kdyby tato disertační práce (jedna z nejlepších na KTF UK obhajovaných – alespoň nakolik jsem schopen to posoudit) mohla vyjít tiskem – např. v univerzitním nakladatelství KAROLINUM. Pro tento případ bych také doporučoval, aby práce byla opatřena osobním i místním rejstříkem.

Z á v ě r :

Předložená disertace beze zbytku splňuje všechny požadavky kladené vědecké práce směřující k získání doktorátu. Disertant v ní bezpochyby prokázal schopnost samostatné vědecké práce. Proto práci velmi rád doporučuji k obhajobě a navrhuji, aby po jejím úspěšném proběhnutí byl kandidátovi přiznán vědecký titul „ThD“.

Praha 5. 12. 2014

prof. JUDr. Ignác A. Hrdina, DrSc.,
školitel

